

[Indenrigsministeren]

for det har ligget regeringen overordentlig meget på sinde, at denne koordinering foregik.

Hr. Lenger spørger, hvad mødet den 10. december ender med. Det må hr. Lenger ikke forlange at jeg skal svare på, for så ville det vist ærligt talt være illusorisk overhovedet at holde mødet. Mødet foregår den 10. december. Der drøfter vi status, økonomi og udviklingen i Københavns kommune.

Endvidere spørger hr. Lenger, om der vil være udsigt til flere penge – flere udgifter ville jeg hellere spørge om. Det kan jeg ikke vide, og det har jeg vist også svaret kommunaludvalget. Jeg kan ikke vide, om der kommer flere udgifter på AIDS-området. Det må vi ikke håbe, for hvis der gør det, er det, fordi sygdommen spreder sig i en sådan hast, at vi bliver nødt til at yde flere penge til det. Så enkelt er det, men det kan vi ikke sige i dag.

(Kort bemærkning).

Lenger (VS):

Jeg sagde meget præcist, på hvilke områder jeg mener København tøver, og jeg tog oven i købet hatten af for Københavns kommunes indsats med hensyn til forøgelsen af faciliteterne på Hvidovre hospital. Men Københavns kommune tøver i forbindelse med rådgivningsindsatsen, vejledningsindsatsen, her i særdeleshed kriserådgivningen. Det er ikke nogen speciel kritik af Københavns kommune, for rådgivningen er meget sparsom overalt i landet, men forskellen mellem Københavns kommune og de øvrige sygehuskommuner i den forbindelse er jo, at det i Københavns kommune er af vital betydning.

Jeg synes, at ministeren stikker hovedet i busken ved at sige, at vi skal vente, for enhver ved jo, at Københavns kommune i skuffen har liggende et stykke papir, hvor man skriver alle de udgifter op, som man afholder, og at man på et eller andet tidspunkt kommer med en regning.

Det er også lidt flot, synes jeg, når ministeren siger, at det er aftalt at vente med en afklaring af disse forhold indtil december eller måske indtil foråret, fordi hospitalsborgmester Jørgen Frederiksen jo netop gjorde det ganske klart under mødet i september måned, at Københavns kommune ikke vil acceptere andet, end at staten betaler.

Endelig refererede ministeren mig for at have spurgt, hvad mødet den 10. september ender med. Nej, det spurgte jeg ikke om; jeg spurgte, om der skete en afklaring på det møde; det var såmænd det hele. Jeg er godt klar over, at ministeren ikke kan stå her og sige, hvad det ender med; så ville det jo, som ministeren selv siger, være omsonst at holde mødet. Mit spørgsmål var såmænd meget mere beskedent, for jeg spurgte bare, om der skete en afklaring den 10. december, eller om det, som fru Karen Højte Jensen var inde på, først var til foråret, vi kunne vente en afklaring.

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

Jeg skal ikke blande mig i Københavns kommunes måde at administrere dette her på, men jeg vil gerne gentage, at sundhedsstyrelsen har nedsat en arbejdsgruppe, der nærmere overvejer de psykiske og sociale støtteforanstaltninger til smittede. Jeg går ud fra, at det bl.a. er en af de ting, hr. Lenger efterlyser, og det kunne jo godt tænkes, at Københavns kommune ligesom en række andre steder, ved jeg, afventer, at denne arbejdsgruppes arbejde bliver afsluttet. Det sker så hurtigt som overhovedet muligt, fordi der er andre steder, man også gerne vil i gang, fordi det er et voldsomt stort problem.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Povl Brøndsted):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til kommunaludvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, be-
trakter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 38:

*Forslag til folketingsbeslutning om nedlæg-
gelse af amterne.*

Af Poulsgaard (FP) m.fl.
(Fremsat 8/11 85).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

Fremskridtspartiets forslag går ud på, at amtskommunerne og statsamterne skulle nedlægges den 1. januar 1987. Af bemærkningerne til forslaget kan jeg se, at forslagsstillerne tænker sig, at amtskommunernes opgaver fremover skal løses lokalt, eller at de, hvis det ikke kan lade sig gøre, skal overgå til centraladministrationen.

Jeg har allerede tidligere tilkendegivet regeringens holdning i denne sag. Jeg synes principielt, at der bør være så få led som muligt i den offentlige administration. Så langt tror jeg vi kan være enige. Men jeg mener ikke, at tiden er inde til mere konkret at arbejde med tanken om at afskaffe amtskommunerne. Jeg har tidligere sagt det også her fra folketinget, at vi ikke nu skal i gang med en ny grundlæggende strukturændring af hele vores kommunale system. Fornyelse kan være godt af og til, men man skal nu altså ikke omkalfatre tingene ustandselig.

Noget andet er, at der ved kommunalreformens var alt for meget, som stoppede i amtskommunerne, som jeg også tidligere har givet udtryk for, og det er min og regeringens holdning, at opgaverne som udgangspunkt bør løses i primærkommunal regie, nemlig så tæt ved borgeren som muligt. Kun hvis de ikke kan klares dér, bør amtskommunen tage over, og i sådanne tilfælde bør amtskommunerne yde støtte og hjælp til kommunerne snarere end direkte overtage opgaverne. Jeg gentager: vi skal ikke omkalfaltre hele vores kommunale system, men vi skal søge at gøre det bedre, end det er i dag.

Hvis vi skal forsøge at gøre det bedre, skal vi til stadighed se på, om vi har den rigtige opgavefordeling mellem stat, amter og kommuner. Staten må være villig til at lægge flere opgaver ud til amtskommuner og kommuner, men amtskommunerne må sandelig også være klar til at slippe opgaver, som bedre løses i kommunerne.

Til illustration af, hvad jeg mener, kan jeg nævne sundhedssektoren. Hovedsynspunktet bag de initiativer, som regeringen arbejder

med på det område, er, at de sundhedsmæssige opgaver skal løses så tæt på den enkelte borger som muligt.

Det er et godt, ordentligt og generelt regeringsprincip, og det betyder, at en række opgaver, der i dag henvises til sygehusene, i fremtiden skal løses af de praktiserende læger, hvilket vil sige, at kommunerne så meget stærkere må ind i billedet, også fordi det er nødvendigt, at vi får et meget tættere samarbejde i gang mellem den praktiserende læge, hjemmesygeplejen, sundhedsplejen og hjemmehjælpen. Det er nødvendigt, for at vi kan få et så sammenhængende system ud af det som muligt, at dette tættere samarbejde kommer i gang både på det helt lokale niveau og mellem kommunen og amtskommunen i denne sag.

Man kunne bl.a. tænke sig, at amtskommunerne overflyttede midler fra deres egen kasse til kommunernes kasse for at løse en del af sundhedsopgaverne lokalt i stedet for ved brug af sygehuset. Dermed ville vi i høj grad styrke hele det forebyggende arbejde. Det ville jeg finde overordentlig væsentligt, og det er efter disse tanker, vi arbejder i ministeriet i øjeblikket.

Statsamternes fremtid blev drøftet her i folketinget i 1980 på grundlag af en redegørelse fra den daværende indenrigsminister. Der var dengang tilslutning i folketinget til at opretholde statsamterne og i det væsentlige med de hidtidige opgaver. Opfattelsen var dengang, at statsamterne har løst deres opgaver tilfredsstillende, og at det til trods for grundige overvejelser herom ikke havde vist sig muligt at pege på bedre eller billigere måder at få løst disse opgaver på, og statsamterne har da også siden fået tillagt flere opgaver på det familieretlige område.

Regeringen har til gengæld tilkendegivet, at eventuelle nye opgaver til statsamterne i det væsentlige bør søges afgrænset til netop det familieretlige område, således at vi ikke får opbygget en stor parallel administration på amtsplan; det kan vi ikke holde til.

Når det i bemærkningerne til det foreliggende forslag specielt anføres, at de familieretlige sager bør afgøres af underretterne, kan jeg oplyse, at redegørelsen i 1980 gav udtryk for, at man burde bevare muligheden for at vælge mellem domstolsbehandling og administrativ behandling i sådanne sager. Sagsbehandlingen ved retterne vil typisk bli-

[Indenrigsministeren]

ve tungere og mere langvarig end administrativ sagsbehandling, og dermed vil det både blive dyrere og menneskeligt mere belastende for parterne, og jeg går ikke ud fra, at det er det, fremskridtspartiet ønsker.

Regeringens moderniseringsbestræbelser omfatter naturligvis også statsamternes virksomhed, og det betyder, at en hurtigere og publikumsvenlig behandling af sagerne er et af målene, men et andet mål er altså også, at disse statsamter ikke skal påtage sig større opgaver i en sådan grad, at vi altså får opbygget disse to sideløbende sektorer lokalt.

Jeg finder altså ikke, at de forhold, hvorpå folketinget baserede sin beslutning i 1980, har ændret sig, og der er derfor ikke nogen grund til at sætte spørgsmålstegn ved statsamternes fremtidige eksistens.

Specielt hvad angår tilsynet med kommunerne, vil jeg sige her, at jeg er meget opmærksom på, at det kunne være en forenkling, at indenrigsministeriet varetog dette også over for primærkommunerne. Som led i frikommuneforsøgene vil der blive gjort forsøg på dette område, idet Esbjerg kommune fra den 1. januar 1986 har ønsket at lave forsøg med, at tilsynet med kommunen overgår fra tilsynsrådet til indenrigsministeriet.

Men alt i alt må jeg altså afvise det foreliggende forslag.

Bakholt (S):

Fremskridtspartiet vil gerne have amterne nedlagt, og så skal f.eks., som det fremgår af bemærkningerne, sygehusvæsenet, social- og sundhedsvæsenet og gymnasierne styres af staten. Det er i høj grad et centralstyringsforslag, man her lægger frem, og det er vi modstandere af. Det betyder nemlig, at beslutningerne skal væk fra amterne og ind til Slotsholmen. Det kan vi naturligvis ikke gå ind for.

Herudover foreslår man en række kulturelle aktiviteter nedskåret, og det kan vi selvfølgelig heller ikke gå ind for. Det eneste rigtige, der står i bemærkningerne til fremskridtspartiets forslag, er, at man ingen administration behøver, hvis man skærer aktiviteterne væk. Det kan vi være meget enige i, men vi er ikke enige i, at aktiviteterne skal skæres væk.

Vi vil ikke bruge megen tid på dette forslag; det får en klar afvisning fra vores side.

Flemming Jensen (KF):

Hr. Poulsgaard og de øvrige forslagsstillerne har naturligvis ret i, at det er »uhensigtsmæssigt at opretholde en bureaukratisering i den almindelige administrative opbygning«, som der står i bemærkningerne til dette forslag. Men man kan så måske stille det spørgsmål, om man afbureaukratiserer samfundet ved bare at flytte opgaver fra amterne til centraladministrationen; jeg tillader mig at tvivle.

Det, man med sikkerhed opnår, er at fjerne en lang række afgørelser fra en rimelig nærhed til de borgere, de berører, og over til netop centraladministrationen. Det er muligt – jeg ved det ikke – at fremskridtspartiet er tilhænger af en sådan øget centralisering, men vi er det i hvert fald ikke.

Må jeg i øvrigt om de bemærkninger, som jeg selvfølgelig har studeret med megen interesse, som jeg altid gør, specielt når de kommer fra hr. Poulsgaard, sige, at de i høj grad ligner postuler. F.eks. »fastslår« forslagsstillerne: »Amtscentraler o.lign. er direkte overflødige«, og: »Fremskridtspartiet ønsker ikke skatteydermidler anvendt til alle mulige foreningsformål og andre særinteresser eller til fritidsundervisning eller direkte støtte til kulturlivet . . .«.

Jeg er enig med hr. Bakholt i, at der er dog i hvert fald nogen logik i tingene, for det er så sandt, som det er sagt, at når man fjerner alle disse ting, så behøver man ikke noget bureaukrati til at ordne dem. De er væk.

Jeg vil gerne sige, at ingen af os – heller ikke det konservative folkeparti – ønsker naturligvis tilskud til alle mulige formål, og selv om det måske er en lille smule uden for selve beslutningsforslaget, vil jeg benytte lejligheden til at slå fast, at vi fra konservativ side ikke vil gå den vej i kulturpolitikken, som hr. Poulsgaard anviser.

Men forslaget giver os måske anledning til noget andet, og det er godt, nemlig til at vi alle gør os klart, at grænserne mellem det, kommuner, amtskommuner og stat – og i hovedstadsområdet ikke mindst hovedstadsrådet – skal beskæftige sig direkte med, er flydende og må være flydende, og at man hele tiden må være opmærksom på, om man kan flytte ting nærmere til den enkelte borger; det vil vi meget gerne være med til at arbejde med også fremover. Vi har drøftet

[Flemming Jensen]

det adskillige gange før, men det skal fortsat følges, og det tror jeg ministeren er enig i.

Jeg skal i øvrigt så først røbe, at vi ikke kan støtte det foreliggende forslag, og så henvise til ministerens kommentarer.

Thor Pedersen (V):

Der er ikke noget at sige til, at debatten om opgavefordelingen mellem stat, amter og kommuner rejstes nu, hvor der netop har været afholdt valg til by- og amtsråd. Til gengæld mener jeg, at et forslag om eventuelt at nedlægge amterne bør fremsættes og behandles forud for et valg. Man bør vel ikke bede vælgerne om at udpege medlemmer til amtsrådene for umiddelbart efter at nedlægge disse.

Men i det hele taget finder vi i venstre, at det er en forkert vej at gå. Vi har i venstre den principielle holdning og det ønske, at flest muligt opgaver skal uddelegeres til det yderste bæredygtige led, således at kompetence og ansvar følger et nærhedsprincip. Det betyder, at så mange opgaver som muligt bør overføres ikke bare fra stat til kommune, men også fra amt til kommune, også flere end dem, der blev en følge af kommunalreformen i 1970. Jeg kan her blot henvise til indenrigsministerens udmærkede initiativ vedrørende en ændret opgavefordeling i sundhedssektoren.

Skulle det vise sig ved en løbende revision og omstilling af de amts- og primærkommunale opgaver, at der ikke længere er de fornødne forudsætninger for at opretholde amtskommunerne, vil vi i venstre gerne støtte et forslag om nedlæggelse af amterne, men vi mener ikke, at tiden og opgaverne p.t. gør det aktuelt at diskutere dette.

Opgaverne for vore statsamter har tidligere været genstand for drøftelser her i tinget, i 1980. Det er venstres opfattelse, at statsamterne i dag løser deres opgaver på en tilfredsstillende måde. Vi mener også, at der på det familieretlige område er tale om et administrativt system, der på ofte menneskeligt meget følsomme områder er langt mere acceptabelt for den enkelte end en domstolsbehandling.

Tilsynet med kommunerne kan diskuteres, men jeg tror, at der i overvejende grad er tilfredshed med de statsamtstlige tilsynsråd i forbindelse med de folkevalgtes kompetence.

Man skal ikke se bort fra, at det lokale kendskab kan befordre tilsynsmyndighedens afgørelser. Det er vel samtidig lettere for den decentrale myndighed at følge afgørelser og hændelser i de folkevalgte råd i det lokale område.

Jeg skal derfor på venstres vegne afvise det foreliggende forslag.

Tommy Dinesen (SF):

Vi vil fra SFs side ikke afvise, at der er muligheder for at lave en anden struktur på det kommunale og amtskommunale område, men jeg vil nok sige, at det forslag, der foreligger her fra fremskridtspartiet, kan jeg ærlig talt ikke tage særlig alvorligt. Det er jo en helt ny kommunalreform, man her lægger op til. Og hvad er det så, man skriver? Ja, man skriver noget om, at der skal være centralstyrelse, fritidsundervisningen skal væk og mange andre ting. Det er almindelige fremskridtsfloskler, der nok skulle have været fremsat inden kommunalvalget, men det har nok ikke kunnet nås. Det er jo det, det drejer sig om.

Hvordan har man fra fremskridtspartiets side tænkt sig at styre f.eks. sygehusvæsenet? Skal det gøres fra sundhedsstyrelsen? Det har været prøvet før, og det tror jeg ærlig talt ikke at folk var glade for. Jeg forstår ikke linjen i fremskridtspartiets forslag, bl.a. fordi man her for et års tid siden stemte for et forslag fra SF om folkeafstemning i kommunerne, således at man f.eks. ikke kunne nedlægge de små sygehuse. Hvordan ville det være blevet, hvis det var sundhedsstyrelsen, der f.eks. i 1960'erne havde stået for planlægningen af sygehuse? Mon der så ikke var blevet nedlagt flere små sygehuse, end der er i dag?

Jeg synes, det er et håbløst forslag, og jeg synes også, det er fantastisk, at man kan komme med sådan et forslag, som trods alt drejer sig om 35 mia kr. og 125.000 ansatte inden for amtskommunerne. Dem vil man tilsyneladende bare fyre. Det er jo det, det drejer sig om. Der var heller ingen garanti for mindre papirvælde, fordi man nedlagde amterne. De, der blev arbejdsløse, skulle jo så over på arbejdsløshedsunderstøttelse, og det giver nok ikke mindre papirvælde.

Vi er fra SFs side indstillet på, at man godt kan diskutere, om amtmandens funktio-

[Tommy Dinesen]

ner skal lægges over til amtskommunerne. Skulle man endelig sige noget om amtmændene, kunne man sige, at der i allerhøjeste grad er behov for, at der kom nogle kvinder ind og blev amtmænd fremfor de 13 mænd, der sidder der i dag.

Vi er meget negative over for det forslag, der foreligger fra fremskridtspartiet, i hvert fald som det er udformet her.

Dagmar Mørk Jensen (RV):

Også i det radikale venstre synes vi at de flest mulige afgørelser både må og kan overlades til kommunerne – det gælder måske nok mest de store byer – og det kunne jo forlede én til at tro, at man kunne undvære amterne, men efter vore erfaringer viser det sig, at der trods alt er et behov for regionsvis koordinering. Det gælder, som SFs ordfører var inde på, sygehusriften, og det gælder også ungdomsuddannelser, hvor vi godt kunne tænke os, at de 16–19-åriges uddannelser blev bedre koordineret. Kan man ikke nå frem til, at de administreres af én instans, kunne det dog være, man kunne nå frem til en bedre planlægning. Ikke mindst i de nordvestjyske kommuner skriger vi på videregående uddannelser, meget gerne af mere traditionel art, men i den forbindelse vil det nok være for meget decentralisering at overlade til hver enkelt kommune at få de gode ideer og at skaffe det nødvendige elevgrundlag. Hertil kommer, at når det nu skal til at være alvor, at miljølovene skal overholdes – og det er vi jo enige om – tror vi også, amterne vil få deres opgaver dér ved afvejningen af hensynet til miljø og beskæftigelse – i den rækkefølge.

Til gengæld er der sikkert mange kommunalfolk, der er enige i, at der også på amtets områder trænges til en modernisering og til mere smidighed, og det må vi jo så se på.

Hvad angår statsamterne er det givet, at de funktioner, de udfører, skal udføres, og vi har ikke set nogen saglig begrundelse for at omorganisere dem.

Vi kan altså ikke anbefale forslaget.

Lenger (VS):

Det er ikke, fordi vi i VS har nogle specielt kærlige følelser over for amtskommunerne og statsamterne, og vi vil også meget gerne være med til at se på en ændring i struk-

turen, men vi føler ikke rigtig, at dette forslag kan være udgangspunkt for det. Man kan jo sige om amterne, at på den ene side er de nok decentrale i forhold til staten, men samtidig føles de af mange borgere lige så fjerne, som staten gør, og derfor er der ikke nogen særlig politisk aktivitet ude i befolkningen omkring amtsrådene. Det er trods alt det, der foregår i primærkommunerne, der bliver opfattet som det vigtigste. Det er også mange gange sådan, at forhold, som den enkelte borger er utilfreds med, og som ligger i amtskommunens regie, skriver man til primærkommunen om, hvis man vil gøre sin indflydelse gældende.

Det er nogle mærkelige størrelser, ikke mindst i det politiske spil, men alligevel må vi nok sige, at en størrelse som amterne er nødvendig i et eller andet omfang. Det har at gøre med, at der er en række opgaver, som ikke kan løstes af primærkommunerne, fordi disse er for små, og hvor alternativet så vil være at lægge dem over til staten. Det ønsker vi ikke, vi ønsker ikke at være med til at styrke statsmagten, og selv om amterne altså på mange måder ligger lige så fjernt for den enkelte borger, som staten gør, er der om ikke andet så dog i hvert fald tale om noget, man kunne kalde en slags opdelt fjernstyring, en slags opdelt statsmagt, og det vil vi ærlig talt foretrække fremfor den centralisering, som vil være konsekvensen af fremskridtspartiets forslag.

Vi vil godt være med til at se på, om der kan tages opgaver fra amterne, men så skal de i givet fald lægges ud til primærkommunerne, og her kan vi altså på forhånd sige, at det er der nogle der ikke kan, men en af de ting, man f.eks. kunne se på, var, om det er hensigtsmæssigt, at der i langt de fleste kommuner er 3 vejbestyrelser for vejnettet. Er det hensigtsmæssigt, at der er en kommunal vejbestyrelse, en amtskommunal vejbestyrelse og en statslig vejbestyrelse, når man ser på det samlede vejnet? Det mener vi ikke at det er.

Der kan også være kulturelle og undervisningsmæssige opgaver, som sagtens kunne tages fra amterne og lægges ud i primærkommunerne eller for den sags skyld længere ud, decentraliseres endnu mere, men der vil, som jeg sagde, med garanti blive nogle opgaver tilbage, som ikke kan varetages af mindre

[Lønger]

enheder end dem, som amterne er, og derfor kan vi ikke støtte forslaget.

Den opgave, som er den største, og som vil blive tilbage, uanset hvordan vi ændrer, er jo sygehusvæsenet. Det vil ikke kunne løftes af mindre enheder end de nuværende amtskommuner, det kan vi lige så godt sige på forhånd, og sygehusvæsenet er den sektor i amterne, der sluger de fleste penge. Det er den største, også rent personalemæssigt. Der til kommer så en lang række institutioner, som det heller ikke vil være hensigtsmæssigt at de enkelte primærkommuner skal drive.

Man kunne også godt – og det skal være min sidste bemærkning – se på, om man kunne lave ændringer i selve miljøtilsynet. Ganske vist har amterne i dag nogle tilsynsopgaver over for kommunerne, som det er vigtigt at varetage; dem kunne man også godt decentralisere, selvfølgelig ikke til de kommuner, som det drejer sig om, men al erfaring viser faktisk, at det mest effektive miljøtilsyn, som foretages i dette land, foretages af aktive beboergrupper ude i de enkelte områder. Det var måske mere rimeligt at se på, om de lokale beboere skulle have ressourcer stillet til rådighed, så de havde en mulighed for at foretage et så at sige folkeligt miljøtilsyn. Det er trods alt derfra, viser erfaringerne, at det mest effektive og velmente miljøtilsyn føres.

Med disse bemærkninger skal jeg oplyse, at VS ikke kan støtte forslaget.

Poulsgaard (FP):

Jeg kunne næsten få lyst til at sige tak. Der har da været en vis fordragelig tone modsat det, der var tilfældet vedrørende det forslag, vi behandlede i formiddags. Ja, der er visse undtagelser. Den konservative ordfører syntes ikke, det var så fordrageligt, men ellers.

Der er en hel række misforståelser, men lad mig vende mig til indenrigsministeren først.

Indenrigsministeren er meget konsekvent, for den tale, hun holdt, var faktisk den samme som den, jeg fik i sommer i skriftlig form, da jeg tillod mig den 31. juli at stille ministeren et spørgsmål, fordi hun, så vidt jeg er orienteret, på et møde – enten var det i Østjylland eller på Fyn – havde sagt, at hvis amterne stillede sig på bagbenene, kunne vi

helt afskaffe dem. Det var ministeren refereret for at have sagt, og det synes vi var en meget fornuftig indstilling.

Hvad snakker vi om? Vi snakker om et land med 5 millioner indbyggere, et land, der ikke er så stort som en storby i Europa indbyggermæssigt set, og hvor vi har nogle kommuner, der fungerer ret så godt.

Så kommer man her og siger: hvad vil fremskridtspartiet? Er de centralister? Ja, på nogle områder er vi helt sikkert centralister. Hvis man f.eks. har pårørende på Sjælland, der bliver syge, og som man gerne vil have indlagt på Holstebro sygehus, er det simpelt hen uladssiggørligt, på grund af at man har disse amtsgrænser. Noget af det samme er amtsborgmester Erling Tiedemann inde på. Han skriver i Jyllands-Posten den 20. november i år: »Amtsgrænserne skal være led – ikke mure«. Vi har set på gymnasieområdet og en lang række andre områder, hvordan en amtsgrænse har været en mur. Vi ser det også på vejområdet. Du kan risikere, at der lige pludselig ikke er saltet mere, fordi der er en amtsgrænse; på den anden side bruger man grus og andet. Sådan går der grænser, og det kan ikke være rigtigt.

Vi mener f.eks. ikke i fremskridtspartiet, at der skal være mere end 20 km til det nærmeste sygehus, og det betyder, at vi skal have mange små sygehuse. Derfor kunne vi selvfølgelig stemme for det forslag, SF fremsatte.

Er der nogen fornuftige mennesker, der kan fortælle mig, hvorfor sygehusvæsenet ikke lige så godt kunne styres fra indenrigsministeriet eller fra socialministeriet som fra en amtsgård? Sygehusvæsenet skal da stadig væk have en hospitalsdirektør og en administration derude, men der skal ikke være en tilfældig amtsgrænse, der forhindrer en fornuftig udnyttelse af de ressourcer, vi har. Så meget om det.

Så siger SF: ja men vil man bare fyre disse mennesker? Nu troede jeg ikke, man skulle opretholde administrationen bare for at holde beskæftigelsen i gang. Deri er jeg da i hvert fald enig med ministeren. Ministeren sagde også, så vidt jeg fik noteret ned: vi skal have så få led som muligt i den offentlige administration. Ja, det er vi enige om. Vi ved, og det ved regeringen i hvert fald også – jeg tror ikke, SF ved det, men det går måske op for dem en skønne dag også – at vi skal spare, og det ved de fleste fornuftige menne-

[Poulsgaard]

sker i dette land udmærket godt. Vi siger altid: vi må i hvert fald ikke spare på de svage stillede. Nu er det nogle amtsborgmestre og amtskommunaldirektører, vi vil spare væk, og det er vel ikke lige den gruppe, vi kalder den svage gruppe i samfundet.

Selvfølgelig er det dobbeltadministration, så det klodser. Jeg ved ikke, hvem der var skyld i, at vi fik de amter oprettet, men man kunne godt mistænke venstre for det. De har jo desværre alt for mange amtsborgmestre stadig væk, også efter det nylig afholdte amtsrådsvalg, og så vil man selvfølgelig værne om sine egne. Men der er ingen logik i det.

Jeg har interesseret mig for politik i mange år, også før jeg kom i folketinget, og jeg kan huske, at Vejles forhenværende socialdemokratiske borgmester lige kort efter kommunalreformen i 1970 sagde: det, vi før kunne ordne via telefon med indenrigsministeriet, tager nu 6 uger, fordi det skal over amtet.

Det var en socialdemokratisk borgmester, der udtalte det. Så har man fra venstres side, fra regeringspartierne side – for man har jo disse amtsborgmestre og andre, man skal holde beskæftiget – fået gymnasierne og en helt del andre ting lagt ud til amterne. Selvfølgelig kunne gymnasierne lige så godt høre under undervisningsministeriet.

For øvrigt kan vi overhovedet ikke forstå i fremskridtspartiet – men det er måske os, der er dumme og naive og menneskefjendske og alt det andet, I plejer at sige til os – at der skal være den forskelsbehandling af folk, fordi man bor i et tilfældigt amt og en tilfældig kommune. Danmark er ikke større, end at alle borgere i hvert fald fra det offentlige burde have den samme service, uanset hvor de bor, og der burde også være den samme skatteprocent. Jeg giver ikke fem flade ører for alt det med selvbestemmelse, og hvad ved jeg, for der er jo ikke selvbestemmelse i kommunerne alligevel.

For det første ved vi, at regeringen om to dage kommer rendende, og så vil de have fat på en hel masse skillinger. Det kan nok være fornuftigt, men hvad har det med selvbestemmelse at gøre? Vi ved godt, at kommunaldirektøren og postbudet og sygeplejersken, og hvad de ellers er, er aflønnet efter de rammer, som de forskellige organisationer har aftalt på landsplan. Lønnen er centralstyret, arbejdsvilkårene er centralstyret, timetal-

lene i skolen er centralt bestemt. Hvad er det egentlig for en hel masse selvstyre, man står og snakker om? Det lyder pænt, når man skal have nogle stemmer til kommunalvalget, men vi har det jo ikke, og det er også spørgsmålet i sådan et lille land som Danmark, om det er nødvendigt.

Man kan jo også se, at interessen for amtsrådene er forsvindende lille. Nu har jeg ikke tallene i hovedet, men der er lige offentliggjort en gallupundersøgelse, der viste, at det ikke var ret mange vælgere, der anede noget om amtsrådene. De er kommet ind som en overflødig gevækst, så lad dem da forsvinde igen!

Hvornår er tiden til det? Tiden er ikke lige nu, sagde ministeren i juli. Ministeren siger nu: tiden er ikke lige nu. Jo, det er netop lige nu, hvor vi giver dem et helt år til at afvikle administrationen.

Når vi har valgt at fremsætte en folketingsbeslutning i stedet for et lovforslag, er det i erkendelse af, at vi er ved at blive et mindre parti, det må vi se i øjnene. Vi er fuldstændig klar over, at hvis denne folketingsbeslutning bliver vedtaget, skal der fremsættes en lang række lovforslag om ændringer en lang række steder, og det er det, vi vil have regeringen til, for det magter vi faktisk ikke selv.

Men at komme og sige, at vi ikke kan undvære amter i et så lille land som Danmark, er galimatias efter min mening. Det er galimatias, når amtsgrænserne simpelt hen forhindrer en fornuftig udnyttelse af sygehuse og måske påfører patienter og pårørende en hel masse gener. Det er heller ikke fornuftigt at lægge gymnasier og andet ind under amterne.

Hr. Flemming Jensen var ikke enig i vor kulturpolitik, og det tager jeg faktisk som en kompliment, for jeg ville være meget ked af at være enig i en konservativ kulturpolitik. Men hvordan får man klejner i kassen? Det er jo også lige det, der er problemet. Jeg tror da nok, at regeringen har visse problemer i øjeblikket med at få tallene til at hænge sammen.

Nu kommer vi her og siger som en venlig gestus over for folketingets partier: vi har et forslag her, det skader ingen. Jo, det skader amtsborgmestrene, men de har sikkert en god pension, og de hører i hvert fald ikke til den svagere del af samfundet. Vi får en fornuftig

[Poulsgaard]

og en forenklet administration. Det er blevet sagt til hudløshed i de 12 år, jeg har siddet herinde: vi skal have en forenklet administration, vi skal formindske bureaukratiet. Nu kommer vi med et helt konkret forslag, der både kan forenkle og formindske bureaukratiet, og hvad siger man så? Nej. Men stadig væk nej på en pæn måde, på så pæn en måde endda, at jeg tror, tiden en skønne dag er ved at være moden til, at vi kan nedlægge amterne. Jeg glæder mig til den dag.

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

Jeg tror, jeg bliver nødt til at give den ordfører ret, der sagde, at det var da en særpræget velkomst til arbejdet at give de nyalgte amtsrådsmedlemmer, at nu kan de bruge det kommende år til at nedlægge sig selv. Det forstår jeg så, men det er vel også gået ud i verden, at sådan lød velkomsten.

Så er hr. Poulsgaard inde på, at der kan spares penge. Det var da lykkeligt, hvis der kunne, men jeg vil gøre opmærksom på – og det er så en af de gamle taler en gang til – at jeg kan huske, at jeg sagde: hr. Poulsgaard skal jo huske, at opgaverne skal løses et andet sted, og så koster de også penge at løse. Man skal ikke forestille sig, at det bliver så meget billigere, tror jeg, hvis de skal løses andre steder, for løses skal de.

Men det, der egentlig fik mig på talerstolen, var, at jeg gerne ville sige noget om amtsgrænserne, for det er også noget, der interesserer mig overordentlig meget. Jeg ved også, at det interesserer undervisningsministeren så meget, at han har opblødt amtsgrænseproblematikken med hensyn til valget af gymnasier, sådan at det er muligt at bryde hul i denne amtsgrænsemur. Det samme er vi i fuld gang med i indenrigsministeriet. Vi har nedsat et udvalg, som skal være færdig meget gerne meget hurtigt, for jeg er enig med hr. Poulsgaard i, at vi ikke kan acceptere, at amtsgrænserne er så lukkede, som de er i dag. Der er mennesker, der i dag føler det urimeligt, at de ikke har mulighed for at blive indlagt på et andet sygehus end det, de naturligt hører til. Det prøver vi at finde en eller anden rimelig løsning på. Hvor stort problemet er, er jeg ikke helt enig med amtskomunerne om, men jeg mener under alle omstændigheder, at vi her er ved en problematik, som vi bliver nødt til at se på, og det

nævnte udvalgsarbejde håber jeg meget vil nå til et sådant resultat, at befolkningen kan være tilfreds, for jeg er ganske enig i, at sådan som det fungerer i dag, er det ikke i alle tilfælde tilfredsstillende.

(Kort bemærkning).

Poulsgaard (FP):

Det sidste, ministeren sagde, har jeg i hvert fald lyst til at sige tak for: det var rart at høre. Og med hensyn til det med at spare er jeg også enig med ministeren. Vi siger også i forslaget, at gymnasier skal køre, sygehuse skal køre, og der vil ske en personalerokering. Der er såmænd ikke så mange mand, der bliver afskaffet måske, når det kommer til stykket, men der er da stadig væk besparelser. Vi sparer amtsborgmesterlønningerne, og vi sparer amtspolitikerlønningerne, vi sparer alle de rejser, de ligger og foretager. Der ligger en vis besparelse i det, det er jeg helt sikker på.

Men i hvert fald, tak for det sidste, ministeren sagde.

(Kort bemærkning).

Flemming Jensen (KF):

Jeg vil sige om hr. Poulsaards sidste bemærkning, at den var da i hvert fald beskedent. Jeg vil tro, at det, man kan spare på amtsborgmesterlønningerne, er sådan rundt regnet halvdelen af, hvad det koster at behandle det forslag, fremskridtspartiet her har fremsat. Så siger hr. Poulsgaard, at vi skal formindske bureaukratiet. Det er jeg overmåde meget enig i, men da dette forslag går på at overføre opgaverne til stat eller primærkommune, ikke i og for sig at fjerne opgaverne, har jeg lidt svært ved at se, hvad man egentlig sparer hverved ud over de amtsborgmesterlønninger, som vi altså har »spist op« i dag. Må jeg så i øvrigt give hr. Poulsgaard ret i, at om ikke alt, så alt for meget er centralt bestemt. Derfor må vi den anden vej, men det er jo heller ikke det, dette forslag peger på. Og for så ikke at få skudt dårlige motiver i skoene, vil jeg gerne sige, at når jeg forsvare amterne med det, der skal ændres, og som vi er enige om skal ændres, er det sandelig ikke for at værne om de konservative amtsborgmestre.

(Kort bemærkning).

Dohrmann (FP):

Det konservative folkepartis ordfører ved at jeg har et glimrende kendskab til kommunale forhold, og det sidste, ordføreren var inde på, var nærdemokrati og central styring. Jeg betragter så absolut – det har ikke rigtig været inde i debatten – det forslag, vi har fremsat, som en styrkelse af nærdemokratiet ved, at primærkommunerne vil få langt, langt større indflydelse på de ting, der foregår, end i dag. Det er nemlig sådan, at selv de mindste bagateller skal kommunerne, uanset hvilket politisk flertal der sidder der, spørge om og have tilladelse til i amterne, og i modsætning til dem, der taler om central styring i forbindelse med dette forslag, mener jeg, at gennemførte man en nedlæggelse af amterne, ville det være en meget kraftig styrkelse af nærdemokratiet gennem de opgaver og den indflydelse, primærkommunerne ville få.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til kommunaludvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 34:

Forslag til lov om ophævelse af lov om arbejdsretten.

Af Elisabeth Bruun Olesen (VS) m.fl.
(Fremsat 15/10 85).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

Det fagretlige system er i det store og hele bygget op af arbejdsmarkedets parter og danner rammerne for de stabile og ordnede forhold, som vi har på det danske arbejdsmarked. Den gældende arbejdsretslov er en væsentlig del af det fagretlige system og er blevet udarbejdet på baggrund af en grundig udvalgsbehandling efter indstilling fra et enigt arbejdsretsudvalg med bl.a. repræsentanter for arbejdsmarkedets to hovedorganisationer.

Jeg mener, det er vigtigt at opretholde den etablerede balance i det fagretlige system. Jeg mener også, at eventuelle ændringer i systemet må overvejes nøje sammen med arbejdsmarkedets parter, så hele det fagretlige system ikke bliver bragt ud af balance.

Det forslag, vi her har til første behandling, går ud på en afskaffelse af arbejdsretten, således at parterne, det være sig klub kontra den enkelte ejer eller hovedorganisationer over for hinanden, får ret til frit at aftale mellem hinanden som parter, hvorledes uoverensstemmelser om forståelse af aftaler skal behandles, og hvilke varsler der skal være for arbejdsstandsning m.v.

Hvis ikke der er flertal for forslaget om afskaffelse af arbejdsretten, vil forslagsstillerne, som de kalder det, demontere arbejdsretten ved bl.a. at ophæve bestemmelsen om mulighed for idømmelse af bod i arbejdsretslovens § 12 og ved at give lønmodtagerne fortolkningsfortrinet.

Både selve lovforslaget om afskaffelse af arbejdsretten og de såkaldte demonteringsforslag er meget indgribende og vil efter min mening give meget ustabile forhold i det fagretlige system, der så ikke vil komme til at indeholde noget centralt, uvildigt klageorgan for sager om overtrædelse af hovedaftaler, kollektive overenskomster om løn og arbejdsforhold m.v.

Det fremgår ikke af lovforslaget eller dets bemærkninger, at arbejdsmarkedets parter har været inddraget i forslagsstillerens forberedelse af forslaget, og jeg kan sige, at arbejdsmarkedets parter heller ikke over for mig har fremsat noget ønske om at få ophævet eller ændret loven om arbejdsretten.

Da forslaget således må opfattes mere som et partipolitisk engagement end som et ønske om at bevare eller forbedre det fagretlige system i samarbejde med arbejdsmarkedets